Frjálsi lífeyrissjóðurinn

Ársreikningur 2007

Frjálsi lífeyrissjóðurinn
Borgartúni 19
105 Reykjavík

Kt. 600978-0129

Frjálsi lífeyrissjóðurinn

Ársreikningur 2007

Efnisyfirlit

Áritun endurskoðenda	2
Skýrsla stjórnar	3-4
Yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris	5
Efnahagsreikningur	6
Yfirlit um sjóðstreymi	7
Skýringar	8-15

Áritun endurskoðanda

Til stjórnar og sjóðfélaga Frjálsa lífeyrissjóðsins

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi ársreikning Frjálsa lífeyrissjóðsins fyrir árið 2007. Ársreikningurinn hefur að geyma skýrslu stjórnar, yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris, efnahagsreikning, yfirlit um sjóðstreymi, upplýsingar um mikilvægar reikningsskilaaðferðir og aðrar skýringar.

Ábyrgð stjórnenda á ársreikningnum

Stjórnendur eru ábyrgir fyrir gerð og framsetningu ársreikningsins í samræmi við lög og reglur um ársreikninga. Samkvæmt því ber þeim að skipuleggja, innleiða og viðhalda innra eftirliti sem varðar gerð og framsetningu ársreiknings, þannig að hann sé í meginatriðum án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka. Ábyrgð stjórnenda nær einnig til þess að beitt sé viðeigandi reikningsskilaaðferðum og reikningshaldslegu mati miðað við aðstæður.

Ábyrgð endurskoðenda

Ábyrgð okkar felst í því áliti sem við látum í ljós á ársreikningnum á grundvelli endurskoðunarinnar. Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla. Samkvæmt þeim ber okkur að fara eftir settum siðareglum, skipuleggja og haga endurskoðuninni þannig að nægjanleg vissa fáist um að ársreikningurinn sé án verulegra annmarka.

Endurskoðun felur í sér aðgerðir til staðfestingar á fjárhæðum og skýringum í ársreikningnum. Val endurskoðunaraðgerða byggir á faglegu mati endurskoðandans, meðal annars á þeirri hættu að verulegir annmarkar séu á ársreikningnum, hvort sem er af völdum sviksemi eða mistaka. Við áhættumatið er tekið tillit til þess innra eftirlits lífeyrissjóðsins sem varðar gerð og framsetningu ársreikningsins, til þess að skipuleggja viðeigandi endurskoðunaraðgerðir, en ekki til þess að gefa álit á virkni innra eftirlits sjóðsins. Endurskoðun felur einnig í sér mat á þeim reikningsskilaaðferðum og matsaðferðum sem stjórnendur nota við gerð ársreikningsins sem og mat á framsetningu hans í heild.

Við teljum að við endurskoðunina höfum við aflað nægilegra og viðeigandi gagna til að byggja álit okkar á.

Álit

Það er álit okkar að ársreikningurinn gefi glögga mynd af breytingu á hreinni eign lífeyrissjóðsins á árinu 2007, efnahag hans 31. desember 2007 og breytingu á handbæru fé á árinu 2007, í samræmi við lög og reglur um ársreikninga.

Kópavogi 26. febrúar 2008

Deloitte hf.

Knútur Þórhallsson
endurskoðandi

Skýrsla stjórnar

Frjálsi lífeyrissjóðurinn var stofnaður árið 1978 og starfar samkvæmt leyfi frá Fjármálaráðuneytinu samkvæmt 52. gr. laga nr. 129/1997, um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða. Sjóðurinn starfaði eingöngu sem séreignarsjóður til 1. júlí 1999 þegar sjóðurinn stofnaði tryggingadeild.

Sjóðfélagar, ávöxtun og eignir

Í lok árs 2007 voru sjóðfélagar 40.385 en heildarfjöldi sjóðfélaga sem greiddi iðgjöld í sjóðinn á árinu var 15.846 og nam hrein eign sjóðsins 66.028 milljónum króna. Sjóðfélögum hefur frá ársbyrjun 2002 boðist að velja milli þriggja fjárfestingarleiða séreignadeildar sem eru með mismunandi fjárfestingarstefnu, áhættu og ávöxtun. Yfirlit um helstu þætti einstakra leiða er sem hér segir:

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Tryggingadeild
Nafnávöxtun	2,0%	4,9%	11,7%	3,4%
Raunávöxtun	-3,6%	-0,9%	5,5%	-2,3%
Nafnávöxtun m.v. kaupkröfu skuldabréfa	3,1%	5,8%	10,8%	3,4%
Raunávöxtun m.v. kaupkröfu skuldabréfa	-2,6%	-0,1%	4,6%	-2,3%
Hrein eign í millj.kr.	45.515	3.090	4.778	12.641
Fjöldi sjóðfélaga/rétthafa	38.400	2.426	3.262	29.711
Fjöldi sem greitt hefur í sjóðinn á árinu	13.746	895	1.029	11.569
Meðalfjöldi sjóðfélaga sem greiddi í sjóðinn á árinu	11.041	755	998	7.637
Fjöldi lífeyrisþega	723	191	455	389
Markhópur	Yngri en 55 ára	55 ára og eldri	Lífeyris-þegar	Allir
Fjárfestingarstefna 2007:				
Skuldabréf	60%	85%	75%	60%
Innlend hlutabréf	10%	5%	0%	10%
Erlend hlutabréf	25%	10%	0%	25%
Sérhæfðar fjárfestingar	5%	0%	0%	5%
Bankainnstæður	0%	0%	25%	0%
Samtals	100%	100%	100%	100%

Þróun markaða

Árið 2007 var viðburðarríkt ár á fjármálamörkuðum og það hafði áhrif á ávöxtun Frjálsa lífeyrissjóðsins.

Framan af ári var góður gangur á hlutabréfamörkuðum og það virtist stefna í enn eitt metárið á íslenskum hlutabréfamarkaði. Vísitalan náði sínu hæsta gildi um miðjan júlí og hafði þá hækkað um rúmlega 40% frá áramótum. Á sumarmánuðum fóru að berast fréttir af auknum vanskilum á ótryggum bandarískum húsnæðislánum sem átti eftir að draga dilk á eftir sér. Bera fór á vantrú fjárfesta á eignum sem áður höfðu verið taldar traustar. Í árslok hafði úrvalsvísitala hlutabréfa lækkað um 1% frá áramótum og heimsvísitala hlutabréfa lækkaði um 5% árinu. Þetta hafði áhrif á eignasafn Frjálsa lífeyrissjóðsins því að samvæmt fjárfestingarstefnu fjárfesta Frjálsi 1, Frjálsi 2 og tryggingadeild hluta eigna sinna í hlutabréfum.

Þvert á væntingar hélt Seðlabanki Íslands áfram að hækka vexti á árinu 2007 og eftir síðustu vaxtahækkun í nóvember stóðu vextir í 13,75%. Þetta hafði þau áhrif að ávöxtun á löngum verðtryggðum ríkisskuldabréfum varð undir væntingum. Miklar sviptingar voru á gengi íslensku krónunnar á árinu. Krónan styrktist um 7% á árinu m.a. vegna hárra stýrivaxta og áhuga erlendra fjárfesta á að nýta sér mikinn vaxtamun milli krónunnar og annara gjaldmiðla. Styrking krónunnar hafði neikvæð áhrif á ávöxtun erlendra verðbréfa.

Skýrsla stjórnar

Bónusgreiðslur til sjóðfélaga

Frjálsi lífeyrissjóðurinn greiddi í lok apríl 2007 um 910 milljónir króna í bónus til sjóðfélaga vegna sterkrar tryggingafræðilegrar stöðu sjóðsins. Árið áður greiddi sjóðurinn um 1,7 milljarð í bónus. Sjóðurinn hefur því greitt samtals 2,6 milljarða í bónus til sjóðfélaga á sl. tveimur árum.

Í apríl 2007 fengu um 24.000 sjóðfélagar bónus og var meðalfjárhæðin um 38.000 kr. á hvern sjóðfélaga. Bónusinn var greiddur í frjálsa séreign sjóðfélaga sem áttu réttindi í tryggingadeildinni í lok ársins 2007. Útgreiðslur séreignar geta hafist eftir 60 ára aldur og greiðast með jöfnum greiðslum til 67 ára aldurs eða lengur eftir ósk sjóðfélaga.

Ný fjárfestingarleið í séreignadeild

Ný fjárfestingarleið í séreignadeild sjóðsins var stofnuð 1. janúar 2008 og ber hún heitið *Frjálsi Áhætta. Frjálsi Áhætta* er sérstök fjárfestingarleið að því leyti að fjárfestingarstefna hennar verður áhættusæknari en hinna þriggja sem fyrir eru eins og nafn leiðarinnar gefur til kynna. Þar að auki mun leiðin ekki vera hluti af Ævilínu en með Ævilínu færast inneign og iðgjöld sjóðfélaga á milli Frjálsa 1, 2 og 3 á ákveðnum aldri.

Fjárfestingarstefna *Frjálsa Áhættu* gerir ráð fyrir að 55% eigna verði í hlutabréfum og hlutabréfatengdum afurðum, 40% í skuldabréfum og 5% í sérhæfðum fjárfestingum. Hlutfall hlutabréfa og hlutabréfatengdra afurða er hærra en í hinum leiðunum. Því má búast við að langtímaávöxtun verði hærri en að sama skapi að meiri líkur séu á sveiflum í ávöxtun.

Í Frjálsa lífeyrissjóðnum getur sjóðfélagi ráðstafað hluta skylduiðgjaldsins í séreignadeild sjóðsins og öll viðbótariðgjöld renna óskipt í séreignadeildina. *Frjálsi Áhætta* er því kærkomin viðbót fyrir þá einstaklinga sem vilja fjárfesta hærra hlutfall í hlutabréfum og sætta sig við þá áhættuaukningu sem það felur í sér.

Stjórn og framkvæmdastjóri Frjálsa lífeyrissjóðsins staðfesta hér með ársreikning sjóðsins fyrir árið 2007 með undirritun sinni.

Reykjavík, 26. febrúar 2008

Í stjórn

Ásgeir Thoroddsen
stjórnarformaður

Ásdís Eva Hannesdóttir

Bjarnar S. Ingimarsson

Jónmundur Guðmarsson

María Sólbergsdóttir

Haukur F. Leósson

Elías Jónatansson

Framkvæmdastjóri

Arnaldur Loftsson

Yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris fyrir árið 2007

	Sk.	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Trygginga-deild	Samtals 2007	Samtals 2006
Iðgjöld							
Iðgjöld sjóðfélaga		1.524.421	91.657	103.260	476.504	2.195.843	1.900.679
Iðgjöld launagreiðenda		2.299.134	133.289	159.585	1.369.616	3.961.624	3.041.027
Vaxtatekjur vegna iðgjalda		17.104	577	202	0	17.883	34.433
Bónus vegna tryggingadeildar		714.044	79.892	115.594	(909.531)	0	0
Réttindaflutningur og endurgreiðslur		(359.247)	16.169	(139.883)	(57.284)	(540.245)	(670.494)
		4.195.456	321.585	238.759	879.306	5.635.105	4.305.645
Lífeyrir							
Lífeyrir	6	(422.861)	(131.556)	(370.098)	(130.704)	(1.055.218)	(798.688)
Umsjónarnefnd eftirlauna		0	0	0	272	272	382
		(422.861)	(131.556)	(370.098)	(130.432)	(1.054.947)	(798.306)
Fjárfestingartekjur							
Tekjur af eignarhlutum		(147.647)	(8.582)	0	(48.146)	(204.376)	439.068
Vaxtatekjur og gengismunur	7	1.163.662	157.536	504.160	502.882	2.328.240	8.167.750
		1.016.015	148.954	504.160	454.736	2.123.865	8.606.818
Fjárfestingargjöld							
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður		(67.139)	(4.068)	(7.054)	(17.269)	(95.531)	(78.707)
Önnur fjárfestingargjöld		(75.023)	(4.262)	(7.054)	(19.450)	(105.789)	(88.737)
		(142.162)	(8.330)	(14.108)	(36.719)	(201.320)	(167.444)
Rekstrarkostnaður							
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður		(60.616)	(3.767)	(6.326)	(17.818)	(88.527)	(79.822)
		(60.616)	(3.767)	(6.326)	(17.818)	(88.527)	(79.822)
Hækkun á hreinni eign á árinu	14	4.585.832	326.885	352.387	1.149.073	6.414.177	11.866.891
Hrein eign frá fyrra ári		40.932.807	2.763.582	4.425.902	11.491.638	59.613.929	44.837.327
Flutt frá Lífeyrissjóði Bolungarvíkur		0	0	0	0	0	2.909.710
Hrein eign til greiðslu lífeyris		45.518.639	3.090.467	4.778.289	12.640.711	66.028.106	59.613.928

Efnahagsreikningur 31. desember 2007

	Sk.	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Trygginga-deild	Samtals 2007	Samtals 2006
Eignir							
Fjárfestingar							
Verðbréf með breytilegum tekjum	8	30.763.067	1.573.752	973.396	7.325.867	40.636.083	33.909.546
Verðbréf með föstum tekjum	9	13.997.710	1.518.140	3.702.012	4.833.973	24.051.835	24.303.875
Veðlán	10	528.981	0	0	24.001	552.982	375.332
Verðtryggð innlán		0	0	0	0	0	42.693
Aðrar fjárfestingar	15	0	0	0	14.788	14.788	14.788
		45.289.758	3.091.893	4.675.408	12.198.629	65.255.687	58.646.234
Kröfur							
Kröfur á launagreiðendur		109.218	7.416	11.466	83.126	211.226	139.019
Aðrar kröfur		5.355	588	1.926	2.521	10.390	12.514
		114.573	8.004	13.392	85.647	221.617	151.533
Aðrar eignir							
Bankainnstæður		266.929	7.260	114.169	443.795	832.154	1.003.209
		266.929	7.260	114.169	443.795	832.154	1.003.209
Eignir samtals		45.671.259	3.107.157	4.802.970	12.728.072	66.309.458	59.800.974
Skuldir							
Viðskiptaskuldir							
Aðrar skuldir		(152.621)	(16.690)	(24.680)	(87.361)	(281.352)	(187.048)
Skuldir samtals		(152.621)	(16.690)	(24.680)	(87.361)	(281.352)	(187.048)
Hrein eign til greiðslu lífeyris		45.518.639	3.090.467	4.778.289	12.640.711	66.028.106	59.613.928

Yfirlit um sjóðstreymi fyrir árið 2007

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Trygginga-deild	Samtals 2007	Samtals 2006
Inngreiðslur						
Iðgjöld	3.481.412	241.692	123.165	1.788.836	5.635.105	4.305.645
Fjárfestingartekjur	1.016.015	148.954	504.160	454.736	2.123.865	8.606.818
Afborganir verðbréfa	1.048.613	76.961	297.842	246.691	1.670.108	1.697.599
Seld verðbréf með breytilegum tekjum	21.606.842	1.473.356	553.772	6.884.852	30.518.822	18.708.738
Seld verðbréf með föstum tekjum	9.572.065	823.286	7.142.667	3.802.707	21.340.725	9.914.755
Bónus vegna tryggingadeildar	714.044	79.892	115.594	(909.531)	0	0
	37.438.991	2.844.142	8.737.200	12.268.291	61.288.624	43.233.555
Útgreiðslur						
Lífeyrir	422.861	131.556	370.098	130.432	1.054.947	798.306
Fjárfestingargjöld	142.162	8.330	14.108	36.719	201.320	167.444
Rekstrarkostnaður	60.616	3.767	6.326	17.818	88.527	79.822
Skammtímaliðir, breyting	19.093	2.874	(11.000)	13.253	24.220	222.992
	644.732	146.528	379.532	198.221	1.369.013	1.268.564
Ráðstöfunarfé til kaupa á verðbréfum og annarri fjárfestingu	36.794.259	2.697.614	8.357.668	12.070.070	59.919.611	41.964.991
Kaup á verðbréfum og önnur fjárfesting						
Keypt verðbréf með breytilegum tekjum	26.768.530	1.637.299	1.928.811	8.023.122	38.357.762	27.719.358
Keypt verðbréf með föstum tekjum	9.659.722	1.067.644	6.771.367	4.071.591	21.570.325	18.684.376
Ný veðlán og útlán	162.580	0	0	0	162.580	141.639
Bankainnistæður, (lækkun) hækkun	0	0	0	0	0	(4.151.646)
	36.590.833	2.704.942	8.700.178	12.094.713	60.090.666	42.393.727
Hækkun / (lækkun) á bankainnistæðum	203.427	(7.329)	(342.511)	(24.643)	(171.055)	(428.936)
Bankainnistæður í ársbyrjun	63.502	14.589	456.680	468.438	1.003.209	1.432.145
Bankainnistæður í árslok	266.929	7.260	114.170	443.796	832.154	1.003.209

Skýringar

Reikningsskilaaðferðir

1. Ársreikningurinn er gerður í samræmi við reglur Fjármálaeftirlitsins um ársreikninga lífeyrissjóða. Í öllum meginatriðum er beitt sömu reikningsskilaaðferðum og við gerð ársreiknings ársins 2006.

2. Eignir og skuldir sem bundnar eru vísitölu eða gengi erlendra gjaldmiðla eru færðar upp miðað við verðlag eða gengi í árslok. Eignir í erlendri mynt eru umreiknaðar í íslenskar krónur á skráðu kaupgengi hjá Reuters í lok reikningsárs.

3. Verðbréfum í eigu sjóðsins er skipt í verðbréf með breytilegum tekjum, verðbréf með föstum tekjum og veðlán. Til verðbréfa með breytilegum tekjum teljast hlutabréf og hlutdeildarskírteini verðbréfasjóða. Til verðbréfa með föstum tekjum teljast skuldabréf og önnur verðbréf með föstum vöxtum eða tiltekna vaxtaviðmiðun. Til veðlána teljast skuldabréfalán með veði í fasteignum eða lausafé.

   Eignir hafa verið metnar með hliðsjón af tapshættu. Tap vegna skuldabréfa og annarra eigna hefur verið óverulegt, auk þess sem vanskil eru nánast engin. Því er ekki talin nauðsyn á niðurfærslu eða framlagi í afskriftarreikning.

   Frjálsi 1, Frjálsi 2 og Frjálsi 3:
   Skráð verðbréf með breytilegum tekjum, skráð verðbréf með föstum tekjum og hlutdeildarskírteini eru færð til eignar á markaðsverði í árslok. Óskráð verðbréf með föstum tekjum eru færð til eignar miðað við upphaflega kaupkröfu. Önnur óskráð verðbréf eru færð til eignar á upphaflegu kostnaðarverði eða áætluðu markaðsverði í árslok, hvort sem lægra er.

   Tryggingadeild:
   Verðbréf eru metin með sama hætti og í leiðum Frjálsa 1 til 3 hér að ofan, að því undanskildu að frá ársbyrjun 2006 hafa öll verðbréf með föstum tekjum verið færð til eignar miðað við upphaflega kaupkröfu.

4. Rekstrarkostnaði sjóðsins er skipt á fjárfestingargjöld og rekstrarkostnað eftir því hvort um er að ræða kostnað við eignaumsýslu eða annan rekstur sjóðsins.

Iðgjöld

5. Sjóðfélagar greiða iðgjöld inn á sameiginlegan iðgjaldareikning Frjálsa lífeyrissjóðsins óháð því í hvaða deild þeir greiða. Þegar skilagreinar hafa borist sjóðnum eru fjárhæðir millifærðar af þessum iðgjaldareikningum inn á réttar deildir. Í árslok 2007 er staðan á iðgjaldareikningi sjóðsins um 68,9 milljónir króna.

   Í ársreikningi sjóðsins eru iðgjöld færð í yfirliti um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris þegar skilagreinar hafa borist sjóðnum, óháð því hvort þau eru greidd eða ekki.

Lífeyrir

6. Greiddur lífeyrir greinist þannig:

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Trygginga-deild	Samtals 2007
Ellilífeyrir	360.581	129.088	340.555	40.186	870.410
Barnalífeyrir	0	0	0	6.816	6.816
Makalífeyrir	0	0	0	16.135	16.135
Örorkulífeyrir	12.697	0	6.833	67.566	87.097
Annar lífeyrir	49.582	2.468	22.710	0	74.759
	422.861	131.556	370.098	130.704	1.055.218

Vaxtatekjur og gengismunur

7. Vaxtatekjur og gengismunur greinast þannig:

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Trygginga-deild	Samtals 2007
Skuldabréf og hlutdeildarskírteini	1.133.382	153.982	461.643	442.732	2.191.739
Bankainnistæður	30.280	3.554	48.569	60.149	142.552
Árangurstengd þóknun	0	0	(6.051)	0	(6.051)
	1.163.662	157.536	504.160	502.882	2.328.240

Fjárfestingar

8. Verðbréf með breytilegum tekjum greinast þannig:

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Trygginga-deild	Samtals 31.12.07
Skráð innlend hlutabréf	379.548	13.137	0	91.429	484.114
Óskráð innlend hlutabréf	2.607	0	0	6.113	8.720
Skráð erlend hlutabréf	1.785	58	0	0	1.844
Óskráð erlend hlutabréf	32.934	0	0	15.008	47.942
Innlend hlutdeildarskírteini	15.264.054	1.188.791	973.396	3.450.183	20.876.425
Erlend hlutdeildarskírteini	13.552.791	320.790	0	3.510.546	17.384.127
Önnur verðbréf	1.529.346	50.976	0	252.588	1.832.910
Bókfært verð samtals	30.763.067	1.573.752	973.396	7.325.867	40.636.083

9. Verðbréf með föstum tekjum greinast þannig:

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Trygginga-deild	Samtals 31.12.07
Skuldabréf með ríkisábyrgð	5.649.233	1.025.785	1.495.508	2.461.910	10.632.436
Skuldabréf með ábyrgð fjármálastof.	3.400.622	289.384	1.414.187	776.440	5.880.632
Skuldabréf með ábyrgð sveitafélaga	67.870	0	29.801	66.744	164.415
Önnur skuldabréf	4.879.985	202.972	762.516	1.528.879	7.374.352
	13.997.710	1.518.140	3.702.012	4.833.973	24.051.835

Verðbréf með föstum tekjum eru metin á áætluðu markaðsverði í Frjálsa 1, Frjálsa 2 og Frjálsa 3, en á kaupkröfu í Tryggingadeild. Bókfært verð og verð samkvæmt upphaflegri kaupkröfu sundurliðast þannig:

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Trygginga-deild	Samtals 31.12.07
Samkvæmt upphaflegri kaupkröfu	15.014.354	1.607.125	3.833.582	4.833.973	25.289.035
Samkvæmt ársreikningi	13.997.710	1.518.140	3.702.012	4.833.973	24.051.835
	1.016.645	88.985	131.571	0	1.237.200

Áætlað markaðsverð verðbréfa í tryggingadeild, var 4.551 milljónir króna í árslok, samanborið við 4.834 milljónir króna sé miðað við upphaflega kaupkröfu eða 283 milljónum króna lægra. Í ársbyrjun var áætlað markaðsverð verðbréfa í tryggingadeild 74 milljónir króna lægra en ef miðað er við upphaflega kaupkröfu.

10. Veitt lán gegn veði í fasteignum greinast þannig:

	Frjálsi 1	Trygginga-deild	Samtals 31.12.07
Sjóðfélagar	506.319	24.001	530.319
Aðrir aðilar	22.662	0	22.662
	528.981	24.001	552.982

Önnur mál

11. Þóknun til Rekstrarfélags Kaupþings banka hf. fyrir umsjón og starfsrækslu sjóðsins á árinu nam 254,1 milljón króna og er hún í samræmi við rekstrarsamning þar um. Þóknun til Arion verðbréfavörslu hf. nam 6,6 milljónum króna. Aðrar þóknanir námu 10,3 milljónum króna.

12. Greidd stjórnarlaun á árinu 2007 sundurliðast með eftirfarandi hætti:

Frjálsi lífeyrissjóðurinn:	
Ásgeir Thoroddsen	1.800
Ásdís Eva Hannesdóttir	900
Bjarnar S. Ingimarsson	900
Jónmundur Guðmarsson	863
Elías Jónatansson	863
Haukur F. Leósson	863
María Sólbergsdóttir	900
Samtals greidd stjórnarlaun	7.088

13. Þóknanir til endurskoðenda á árinu 2007 sundurliðast með eftirfarandi hætti (með vsk.):

Endurskoðun ársreiknings	1.650
Könnun árshlutareiknings	561
Önnur endurskoðunartengd þjónusta	666
	2.876

14. Breytingar á innstæðum sjóðfélaga greinast þannig á árinu:

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Trygginga-deild	Samtals 2007
Iðgjöld	4.195.456	321.585	238.759	879.306	5.635.105
Greiddur lífeyrir	(422.861)	(131.556)	(370.098)	(130.432)	(1.054.947)
Vextir og kostnaður	813.236	136.857	483.726	400.199	1.834.018
	4.585.832	326.885	352.387	1.149.073	6.414.177

15. Aðrar fjárfestingar:

	Fasteigna-mat	Vátrygginga-mat	Áætlað söluverð	Bókfært verð
Vitastígur 3, Bolungarvík	17.785	75.166	16.500	14.788

16. Í árslok eru engir framvirkir gjaldmiðlasamningar opnir en á árinu voru gerðir samingar í þeim tilgangi að minnka gjaldeyrisáhættu vegna erlendra eigna. Afkoman af þessum samningum greinist þannig:

Frjálsi 1	(45.351)
Frjálsi 2	(1.012)
Tryggingadeild	(11.578)
	(57.941)

17. Samkvæmt tryggingafræðilegum útreikningi nam áfallin lífeyrisskuldbinding tryggingadeildar Frjálsa 12.833,1 milljónum króna í árslok 2007 miðað við 3,5% ársvexti og að teknu tilliti til áætlaðs kostnaðar við rekstur sjóðsins. Endurmetin hrein eign deildarinnar í árslok 2007 var 12.791,9 milljónir króna eða 41,2 milljónum hærri. Lífeyrisskuldbinding samtryggingardeildar sjóðsins í árslok 2007 greinist þannig:

	Áfallin skuldbinding	Framtíðar-skuldbinding	Heildar-skuldbinding
Eignir:			
Hrein eign til greiðslu lífeyris	12.645.500	0	12.645.500
Endurmat verðbréfa miðað við 3,5% vexti	542.200	0	542.200
Lækkun vegna fjárfestingagjalda	(395.800)	0	(395.800)
Núvirði framtíðariðgjalda	0	29.605.500	29.605.500
Eignir alls	12.791.900	29.605.500	42.397.400
Skuldbindingar:			
Ellilífeyrir	8.729.100	18.250.500	26.979.600
Örorkulífeyrir	3.001.400	6.966.000	9.967.400
Makalífeyrir	993.300	2.073.100	3.066.400
Barnalífeyrir	18.600	308.900	327.500
Rekstrarkostnaður	90.700	407.100	497.800
Skuldbindingar alls	12.833.100	28.005.600	40.838.700
Eignir umfram skuldbindingar	(41.200)	1.599.900	1.558.700
Eignir umfram skuldbindingar í hlutfalli af skuldbindingum	(0,3%)	5,7%	3,8%

Skýringar

Kennitölur

18. Kennitölurnar hér á eftir eru reiknaðar út samkvæmt reglum Fjármálaeftirlitsins um ársreikninga lífeyrissjóða.

	2007	2006	2005	2004	2003
Frjálsi lífeyrissjóðurinn í heild					
Meðalfjöldi sjóðfélaga	10.994	10.363	9.830	9.262	8.577
Heildarfjöldi sjóðfélaga	40.385	38.379	32.961	30.210	25.868
Fjöldi lífeyrisþega	1.404	1.090	795	744	726
Meðalfjöldi lífeyrisþega	1.055	671	326	278	236
Hlutfallsleg skipting lífeyris:					
Ellilífeyrir	71,2%	74,2%	80,1%	74,3%	80,7%
Barnalífeyrir	0,6%	0,9%	3,9%	6,1%	3,3%
Makalífeyrir	1,3%	1,5%	4,7%	11,5%	3,6%
Örorkulífeyrir	7,1%	9,6%	7,1%	5,5%	9,1%
Annar lífeyrir	19,8%	13,8%	4,3%	2,6%	3,3%
Frjálsi 1					
Hrein raunávöxtun m.v. innb. iðgjöld........	-3,6%	10,1%	11,0%	9,5%	16,0%
Meðaltal hreinnar raunáv. sl. 5 ár.............	8,4%	7,0%	4,3%	2,0%	2,1%
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga:					
Skráð með breytilegum tekjum...............	60,1%	63,5%	58,4%	40,9%	49,6%
Skráð með föstum tekjum......................	38,2%	35,0%	38,6%	49,5%	36,4%
Óskráð með breytilegum tekjum...........	0,2%	0,1%	0,5%	7,4%	1,3%
Óskráð með föstum tekjum....................	1,4%	0,7%	1,9%	2,0%	11,6%
Veðlán..	0,2%	0,7%	0,6%	0,3%	1,1%
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum:					
Eignir í íslenskum krónum	67,5%	62,5%	65,1%	64,9%	63,6%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum	32,5%	37,5%	34,9%	35,1%	36,4%
Meðalfjöldi sjóðfélaga	11.041	10.258	13.535	4.619	4.671
Heildarfjöldi sjóðfélaga	38.400	33.684	31.905	28.389	24.761
Fjöldi lífeyrisþega	723	491	417	404	469
Meðalfjöldi lífeyrisþega	468	310	226	205	262
Hlutfallsleg skipting lífeyris:					
Ellilífeyrir	85,3%	74,1%	75,9%	65,3%	77,7%
Barnalífeyrir	0%	0,0%	7,5%	9,7%	3,2%
Makalífeyrir	0%	0,0%	5,5%	16,9%	8,3%
Örorkulífeyrir	3,0%	2,8%	3,9%	4,8%	5,6%
Annar lífeyrir	11,7%	23,2%	7,1%	3,3%	5,1%

Skýringar

Frjálsi 2

	2007	2006	2005	2004	2003
Hrein raunávöxtun m.v. innb. iðgjöld........	-0,9%	3,9%	3,8%	10,3%	12,7%
Meðaltal hreinnar raunáv. sl. 5 ár.............	5,8%	6,4%	5,4%	-	-
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga:					
Skráð með breytilegum tekjum..............	50,9%	53,7%	60,9%	41,0%	32,4%
Skráð með föstum tekjum......................	48,0%	44,4%	38,5%	51,9%	66,7%
Óskráð með breytilegum tekjum...........	0,0%	0,0%	0,0%	6,1%	0,9%
Óskráð með föstum tekjum...................	1,1%	1,8%	0,6%	0,9%	-
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum:					
Eignir í íslenskum krónum	88,2%	85,9%	88,7%	89,0%	88,7%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum	11,8%	14,1%	11,3%	11,0%	11,3%
Meðalfjöldi sjóðfélaga	755	700	916	332	248
Heildarfjöldi sjóðfélaga	2.426	1.746	1.605	1.356	698
Fjöldi lífeyrisþega	191	120	78	66	27
Meðalfjöldi lífeyrisþega	127	73	45	29	16
Hlutfallsleg skipting lífeyris:					
Ellilífeyrir	98,1%	87,3%	98,9%	84,1%	94,4%
Barnalífeyrir	0%	0,0%	0,4%	9,5%	5,6%
Makalífeyrir	0%	0,0%	0,6%	3,6%	0%
Örorkulífeyrir	0%	1,7%	0%	2,7%	0%
Annar lífeyrir	1,9%	11,0%	0,1%	0%	0%

Frjálsi 3

	2007	2006	2005	2004	2003
Hrein raunávöxtun m.v. innb. iðgjöld........	5,5%	0,9%	4,6%	6,1%	6,4%
Meðaltal hreinnar raunáv. sl. 5 ár.............	4,7%	4,9%	6,1%	-	-
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga:					
Skráð með breytilegum tekjum..............	20,3%	0,2%	-	-	-
Skráð með föstum tekjum......................	67,2%	84,8%	-	-	-
Óskráð með föstum tekjum...................	10,1%	3,8%	-	-	-
Bankainnistæður....................................	2,4%	11,2%	100,0%	100,0%	100,0%
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum:					
Eignir í íslenskum krónum	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Meðalfjöldi sjóðfélaga	998	1.084	1.533	1.243	1.201
Heildarfjöldi sjóðfélaga	3.262	3.014	2.874	2.608	2.207
Fjöldi lífeyrisþega	455	268	193	168	156
Meðalfjöldi lífeyrisþega	313	178	133	124	99
Hlutfallsleg skipting lífeyris:					
Ellilífeyrir	92,0%	93,2%	91,2%	88,5%	83,4%
Barnalífeyrir	0%	0%	0,3%	2,2%	1,4%
Makalífeyrir	0%	0%	4,9%	7,7%	13,6%
Örorkulífeyrir	1,8%	0,1%	0,4%	1,5%	1,5%
Annar lífeyrir	6,1%	6,6%	3,1%	0%	0%

Skýringar

	2007	2006	2005	2004	2003
Tryggingadeild					
Hrein raunávöxtun skv. formúlu FME	-2,3%	11,4%	11,5%	9,3%	15,9%
Meðaltal hreinnar raunáv. sl. 5 ár.............	9,0%	7,4%	4,5%	-	-
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga:					
Skráð með breytilegum tekjum...............	60,1%	58,8%	56,4%	43,0%	49,6%
Skráð með föstum tekjum.......................	38,2%	39,3%	42,0%	47,6%	40,5%
Óskráð með breytilegum tekjum...........	0,2%	0,2%	0,1%	6,4%	1,0%
Óskráð með föstum tekjum...................	1,4%	1,6%	1,5%	3,1%	8,9%
Veðlán...	0,2%	0,3%	-	-	-
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum:					
Eignir í íslenskum krónum	69,2%	62,8%	68,1%	67,3%	66,4%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum	30,8%	37,2%	31,9%	32,7%	33,6%
Fjárhagsstaða skv. tryggingafræðilegri úttekt:					
Hrein eign umfram heildarskuldb...........	3,8%	8,1%	7,3%	3,6%	3,9%
Hrein eign umfram áfallnar skuldb.........	-0,3%	12,6%	24,0%	19,4%	13,1%
Meðalfjöldi sjóðfélaga	7.637	6.708	10.279	10.730	4.722
Heildarfjöldi sjóðfélaga	29.711	27.753	21.780	19.802	8.943
Fjöldi lífeyrisþega	351	364	107	106	74
Meðalfjöldi lífeyrisþega	362	186	76	47	23
Hlutfallsleg skipting lífeyris:					
Ellilífeyrir	30,7%	25,0%	2,7%	13,7%	1,2%
Barnalífeyrir	5,2%	5,1%	12,2%	7,2%	45,6%
Makalífeyrir	12,3%	8,2%	5,1%	12,2%	15,7%
Örorkulífeyrir	51,7%	47,6%	76,0%	44,9%	5,6%
Annar lífeyrir	0,0%	14,0%	4,0%	21,9%	31,8%

Skýringar

Hrein raunávöxtun m.v. innb. iðgjöld..........	Hjá lífeyrissjóðum sem reikna daglegt gengi eigna er raunávöxtun reiknuð samkvæmt eftirfarandi formúlu: $$r = \frac{(1+i)}{(1+j)} - 1$$ þar sem r táknar hreina raunávöxtun; i táknar breytingu á gengi sjóðsins á árinu og j táknar hækkun vísitölu á árinu.
Hrein raunávöxtun tryggingadeildar	Raunávöxtun eigna reiknast samkvæmt eftirfarandi formúlu: $$r = \frac{(1+i)}{(1+j)} - 1$$ þar sem r táknar raunávöxtun, i táknar ávöxtun eigna (sbr. formúlu hér að neðan) og j táknar hækkun á vísitölu á árinu. Formúla fyrir ávöxtun eigna (i) er eftirfarandi: $$i = \frac{2(F-K)}{(A+B-(F-K))}$$ Þar sem F táknar fjárfestingartekjur nettó, þ.e. fjárfestingartekjur að frádregnum fjárfestingargjöldum. K táknar rekstrarkostnað og önnur gjöld að frádregnum öðrum tekjum. A táknar hreina eign til greiðslu lífeyris í ársbyrjun. B táknar hreina eign til greiðslu lífeyris í árslok.
Meðaltal hreinnar raunáv. sl. 5 ár.............	Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 5 ára sbr. eftirfarandi: $$r_{\bar{5}} = \sqrt[5]{(1+r_1)(1+r_2)\ldots(1+r_5)} - 1$$
Fjöldi sjóðfélaga	Meðaltal fjölda sjóðfélaga sem greiddi iðgjald á árinu.
Heildarfjöldi sjóðfélaga	Heildarfjöldi sjóðfélaga hjá sjóðnum í árslok.

Fjárfestingarstefna Frjálsa lífeyrissjóðsins 2008 (útdráttur)

Forsendur fjárfestingastefnu

Eignir Frjálsa lífeyrissjóðsins skulu ávaxtaðar í samræmi við 36. gr. laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, 7. gr. samþykkta Frjálsa lífeyrissjóðsins og samkvæmt nánari reglum Fjármálaeftirlitsins. Frjálsi lífeyrissjóðurinn skiptist í fjórar fjárfestingaleiðir innan séreignardeildar annars vegar og tryggingadeild hins vegar.

Umfjöllun um réttindakerfi

Tryggingadeildin er með eina fjárfestingaleið og tekur við lágmarksiðgjöldum sbr. 2 gr. laga 129/1997. Sjóðfélagar lífeyrissjóðsins eiga val um þrjár leiðir sem uppfylla skilyrði laga um lágmarkstryggingavernd. Í Samtryggingu 70 er öll lágmarkstryggingarvernd tryggð úr tryggingadeild sjóðsins, en í Samtryggingu 30 er hluti réttinda veittur sem bundinn séreignarsparnaður þar sem útborgunum eru settar þrengri skorður en gildir um viðbótarsparnað. Almennur ellilífeyrisaldur er 70 ára, en sjóðfélaga er heimilt að flýta eða fresta töku lágmarksréttinda um allt að fimm ár. Í Samtryggingu 100 rennur allt 12% lágmarksiðgjaldið í tryggingadeild, viðmiðunarellilífeyrisaldur er 67 ára og hægt er að flýta eða fresta töku ellilífeyris um 5 ár. Iðgjöld til samtryggingadeildar eru 7,40% í Samtryggingu 70 en 3,10% í Samtryggingu 30. Lágmarksiðgjöld til sjóðsins eru 12% af iðgjaldsstofni.

Í séreignardeild eru fjórar mismunandi fjárfestingarleiðir sem taka við séreignarsparnaði. Fjárfestingarleiðirnar taka bæði við bundinni séreign og frjálsri séreign.

Í samræmi við það sem að ofan greinir skal skipting verðbréfaeigna Frjálsa lífeyrissjóðsins í grófum dráttum miðuð við þau eignamörk sem tilgreind eru hér í töflunni að neðan. Eignaskipting getur farið tímabundið út fyrir tilgreind mörk, m.a. vegna skyndilegra breytinga á markaðsgengi verðbréfa. Skal þá leitast við að lagfæra hlutföll í eignasamsetningu eins fljótt og mögulegt er.

Fjárfestingarstefna	Frjálsi Áhætta*		Frjálsi 1		Frjálsi 2		Frjálsi 3		Tryggingadeild	
	Markmið	Vikmörk	Markmið	Vikmörk	Markmið	Vikmörk	Markmið	Vikmörk	Markmið	Vikmörk
Innlán í bönkum og sparisjóðum	0%	0%-20%	0%	0%-20%	0%	0%-20%	25%	0%-100%	0%	0%-20%
Ríkisvíxlar, ríkisskuldabréf og skuldabréf með ábyrgð ríkissjóðs	31%	20%-60%	38%	20%-60%	55%	40%-85%	50%	30%-100%	38%	20%-60%
Skuldabréf bæjar- og sveitarfélaga	2%	0%-15%	4%	0%-15%	5%	0%-10%	5%	0%-30%	4%	0%-15%
Skuldabréf og víxlar banka, sparisjóða og annarra lánastofnana	2%	0%-15%	4%	0%-15%	15%	0%-20%	12,5%	0%-50%	4%	0%-15%
Fasteignatryggð skuldabréf	0%	0%-5%	2%	0%-5%	0%	0%-5%	0%	0%-5%	2%	0%-5%
Hlutabréf	45%	20%-60%	40%	20%-60%	15%	5%-30%	0%	0%	40%	20%-60%
Sérhæfðar fjárfestingar	5%	0%-10%	5%	0%-10%	0%	0%-5%	0%	0%	5%	0%-10%
Önnur verðbréf	15%	0%-40%	7%	0%-40%	10%	0%-40%	7,5%	0%-40%	7%	0%-40%
Samtals	**100%**		**100%**		**100%**		**100%**		**100%**	
Hlutabréf	**45%**	**20%-60%**	**40%**	**20%-60%**	**15%**	**5%-30%**	**0%**		**40%**	**20%-60%**
Innlend hlutabréf	20%	5%-35%	15%	5%-30%	5%	0%-15%	0%	0%	15%	5%-30%
Erlend hlutabréf	25%	10%-40%	25%	15%-40%	10%	5%-20%	0%	0%	25%	15%-40%
Önnur verðbréf	**15%**	**0%-40%**	**7%**	**0-40%**	**10%**	**0%-40%**	**7,5%**	**0%-40%**	**7%**	**0%-40%**
Skuldabréf fyrirtækja	15%	0%-40%	7%	0%-40%	10%	0%-40%	7,5%	0%-40%	7%	0%-40%
Annað	0%	0%-5%	0%	0%-5%	0%	0%-10%	0%	0%-10%	0%	0%-5%

Ef fjárfest er í sjóðum eða afleiðum taka viðmiðin til undirliggjandi eigna. Í þeim tilvikum sem fjárfest er í erlendum myntum er heimilt að nota gjaldeyrisvarnir með því markmiði að draga úr áhættu af gengisbreytingum erlendra gjaldmiðla og auka ávöxtun. Fjárfestingarstefnan er endurskoðuð a.m.k. árlega og getur hún breyst skv. ákvörðun stjórnar að undangenginni tilkynningu til Fjármálaeftirlitsins.

Með sérhæfðum fjárfestingum er átt við 8. tölulið 1. mgr. 36 grein laga nr. 129/1997 (Í hlutdeildarskírteinum eða hlutum annarra sjóða um sameiginlega fjárfestingu). Fjárfestingar í framtakssjóðum (e. Private equity), vogunarsjóðum (e. Hedge funds), fasteignasjóðum (e. Real Estate funds) og hrávörusjóðum (e. Commodities) flokkast flestar undir þennan tölulið

* Stefnt er að því að fjárfesta 10% af skuldabréfasafni Frjálsa Áhættu í höfuðstólstryggðum skuldabréfum og ræðst ávöxtun þeirra einkum af þróun hlutabréfa- og eða verðbréfavísitalna.